

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

IV. ÚS 473/2024-34

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Ladislava Dudíša a sudcov Libora Duľu a Rastislava Kaššáka (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ] [REDAKOVANÉ] zastúpeného JUDr. Tatianou Vorobelovou, advokátkou, Bajzova 2, Košice, proti postupu Mestského súdu Košice v konaní vedenom pod sp. zn. K2-24C/42/2022 takto

rozhodol:

- Postupom Mestského súdu Košice v konaní vedenom pod sp. zn. K2-24C/42/2022 **bolo porušené** základné právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a jeho právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.
- Sťažovateľovi **priznáva** finančné zadosťučinenie **2 000 eur**, ktoré **je** Mestský súd Košice **povinný** mu vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
- Mestský súd Košice **je povinný** nahradiť sťažovateľovi trovy konania **713,96 eur** a zaplatiť ich právnej zástupkyni sťažovateľa do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.
- Vo zvyšnej časti ústavnej sťažnosti **nevychováje**.

Odôvodnenie:

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) 13. septembra 2024 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva vlastniť majetok podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a svojho práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Mestského súdu Košice

(ďalej len „mestský súd“) v konaní označenom v záhlaví tohto uznesenia. Súčasne navrhuje, aby mu ústavný súd priznal primerané finančné zadosťučinenie 15 000 eur a náhradu trov konania pred ústavným súdom.

2. Ústavný súd prijal ústavnú sťažnosť na ďalšie konanie v celom rozsahu uznesením sp. zn. IV. ÚS 473/2024 z 24. septembra 2024.

3. Z obsahu ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľ sa ako právny nástupca žalobkyne [REDAKOVANÉ], zomrelej [REDAKOVANÉ] (ďalej len „pôvodná žalobkyňa“), domáha určenia, že nehnuteľnosti špecifikované v žalobe patria do dedičstva po pôvodnej žalobkyni.

4. Žalobu o určenie vlastníckeho práva k predmetným nehnuteľnostiam podala Okresnému súdu Košice II (ďalej len „okresný súd“) 20. marca 2000 pôvodná žalobkyňa proti žalovaným [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ], ktorí v priebehu súdneho konania odplatne previedli nehnuteľnosti na [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ]. Títo vstúpili do súdneho konania namiesto pôvodných žalovaných.

5. Okresný súd žalobu zamietol rozsudkom z 30. októbra 2006 z dôvodu nedostatku naliehavého právneho záujmu na určení vlastníctva k predmetným nehnuteľnostiam. Tento rozsudok bol potvrdený rozsudkom Krajského súdu v Košiciach (ďalej len „krajský súd“) zo 4. júna 2008.

6. Proti rozsudku odvolacieho súdu sťažovateľ podal dovolanie, o ktorom rozhodol Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) uznesením zo 7. októbra 2009 tak, že rozsudok odvolacieho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. Krajský súd uznesením z 25. februára 2010 zrušil rozsudok okresného súdu z 30. októbra 2006 a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

7. Okresný súd v poradí druhým rozsudkom z 5. mája 2011 žalobu znova zamietol a krajský súd rozsudkom z 30. mája 2013 predmetný rozsudok sčasti potvrdil a sčasti zrušil a vec vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie.

8. Okresný súd v poradí tretím rozsudkom z 23. júna 2016 žalobu zamietol. Krajský súd, rozhodujúc o odvolaní sťažovateľa rozsudkom z 25. mája 2017, rozsudok súdu prvej inštancie potvrdil.

9. Sťažovateľ podal proti predmetnému rozsudku odvolacieho súdu dovolanie, dôvodiac jeho prípustnosť podľa § 420 písm. f) a § 421 ods. 1 písm. a) Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“). Najvyšší súd uznesením z 8. februára 2018 dovolanie žalobcu odmietol.

10. Na základe ústavnej sťažnosti sťažovateľa podanej 16. apríla 2018 ústavný súd nálezom č. k. IV. ÚS 113/2019-64 z 13. marca 2020 konštatoval porušenie jeho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a jeho práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru a uznesenie najvyššieho súdu z 8. februára 2018 zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

11. Následne najvyšší súd uznesením z 24. augusta 2022 zrušil rozsudok krajského súdu z 25. mája 2017 a rozsudok okresného súdu z 23. júna 2016 a vec vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie (v dôsledku súdnej reformy je prechodom výkonu súdnictva s účinnosťou od 1. júna 2023 spis vedený na mestskom súde, pozn.).

12. Proti v poradí štvrtému rozsudku súdu prvej inštancie z 22. februára 2024, ktorým mestský súd žalobe sťažovateľa vyhovel, ale náhradu trov konania mu nepriznal, podali žalovaní i sťažovateľ

odvolanie. Počas augusta a septembra 2024 boli vykonávané úkony smerujúce k predloženiu spisu odvolaciemu súdu, k čomu došlo 3. októbra 2024. Krajský súd prvostupňový rozsudok potvrdil rozhodnutím sp. zn. 11Co/151/2024 z 27. novembra 2024. Tento v poradí štvrtý rozsudok mestského súdu tak nadobudol právoplatnosť 23. januára 2025.

13. Ústavný súd vlastnou činnosťou zistil, že proti uvedenému rozhodnutiu krajského súdu z 27. novembra 2024 bolo podané dovolanie a vec je od 7. augusta 2025 dosiaľ nerozhodnutá na najvyššom súde.

II.

Argumentácia sťažovateľa

14. Podstatou ústavnej sťažnosti je tvrdenie sťažovateľa, že postupom mestského súdu v napadnutom konaní došlo k porušeniu jeho v bode 1 označených práv. Uvádza, že do dňa podania ústavnej sťažnosti nie je jeho civilný spor o určenie vlastníctva nehnuteľností, resp. že tieto patria do dedičstva po pôvodnej žalobkyni ani po 24 rokoch právoplatne skončený. Sťažovateľ nevie, kedy môže očakávať zápis vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam do katastra nehnuteľností, ktoré mu podľa jeho názoru ako závetnému dedičovi po pôvodnej žalobkyni náležia.

15. Sťažovateľ tvrdí, že vec tvorí bežnú agendu všeobecných súdov, súdna prax bola v otázke absolútnej neplatnosti kúpnej zmluvy ustálená, dokazovanie nebolo zložité, napriek tomu sa všeobecné súdy odklonili od právneho názoru spočívajúceho na zásade *nemo plus iuris ad alium transferre potest* (nikto nemôže previesť na iného viac práv, než sám má) a presadzovali právny názor originálneho nadobudnutia vlastníckeho práva k nehnuteľnosti od nevlastníka len na základe dobromyseľnosti. V zrušujúcom uznesení z 24. augusta 2022 najvyšší súd zdôraznil, že mestský súd a krajský súd sa nevysporiadali s právnymi závermi v predchádzajúcich rozhodnutiach najvyššieho súdu, ktoré tvoria súdnu prax, pričom na ne sťažovateľ v priebehu konania poukazoval. Naopak, mestský súd aj krajský súd vychádzali maximálne netransparentne z nálezu ústavného súdu sp. zn. I. ÚS 549/2015, ktorý sa vzťahuje na vylúčenie veci z konkurznej podstaty, bez toho, aby výslovne a racionálne odôvodnili aplikovateľnosť záverov tohto nálezu na prípad sťažovateľa.

16. Podľa názoru sťažovateľa súdy prvej a druhej inštancie porušili jeho právo na súdnu ochranu vlastníctva, pretože voči nemu postupovali tendenčne, diskriminačne a subjektívne a z týchto dôvodov prispeli k tomu, že napadnuté konanie trvá 24 rokov. Neprimeranou dĺžkou napadnutého konania všeobecné súdy spôsobili sťažovateľovi pocit krivdy, nespravodlivosti a ani po uplynutí neprimerane dlhej doby zapríčinennej priet'ahmi v konaní nie je odstránená jeho právna neistota. Z tohto dôvodu navrhuje priznanie finančného zadosťučinenia od mestského súdu.

III.

Vyjadrenie mestského súdu

17. Mestský súd v rámci svojho vyjadrenia z 10. októbra 2024 uviedol, že v auguste a septembri 2024 boli v napadnutom konaní vykonávané úkony smerujúce k predloženiu veci odvolaciemu súdu a 3. októbra 2024 bol spis odvolaciemu súdu predložený. Sťažovateľ sa stal sporovou stranou v konaní až v máji 2008. Nezúčastnil sa viacerých nariadených pojednávaní, čo nesvedčí o jeho záujme na rýchlym ukončení napadnutého konania. Mestský súd považuje požadované finančné zadosťučinenie sťažovateľa za neprimerané.

18. Mestský súd poukázal na to, že sa k veci vyjadril už 19. marca 2024 v rámci vyjadrenia k ústavnej sťažnosti sp. zn. IV. ÚS 117/2024, ktoré obsahovalo aj chronológiu úkonov a vyjadrenie zákonného sudcu z 15. júla 2024.

19. V tomto vyjadrení z 19. marca 2024 mestský súd chronologicky popisuje procesné úkony a vydané rozhodnutia všeobecných súdov v napadnutom konaní a uvádza, že na súde prvej inštancie nedošlo k žiadnym výrazným obdobiam dlhodobej nečinnosti s výnimkou obdobia od 1. októbra 2022 do 30. mája 2023. Tvrdí, že táto nečinnosť bola výlučne objektívneho charakteru, keďže zákonným sudcom bol predseda okresného súdu, ktorý bol mimoriadne zaťažený pripravovanou súdnou reformou. Ďalej poukazuje na to, že spis sa opakovane nachádzal na odvolacom i dovolacom súde, preto je spisový materiál veľmi obsiahly, čo tiež ovplyvnilo dĺžku konania, a navyše v tomto období ani nebolo možné prvoinštančným súdom vykonávať akékoľvek úkony. Rovnako zdôrazňuje právnu zložitosť veci a skutočnosť, že ústavné sťažnosti sťažovateľov boli podané deň pred pojednávaním, ktoré bolo odročené už len na účel vyhlásenia rozsudku, pričom termín pojednávania bol sťažovateľom známy v značnom časovom predstihu. Ďalej súd nepovažuje za adekvátne, že sťažovateľ vyvodzuje zodpovednosť výlučne voči mestskému súdu aj za obdobia, keď sa spis nachádzal na krajskom súde a najvyššom súde.

IV.

Posúdenie dôvodnosti ústavnej sťažnosti

IV.1. Vo vzťahu k čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru:

20. Ústavný súd podľa § 58 ods. 3 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) upustil od ústneho pojednávania, pretože po oboznámení sa s ústavnou sťažnosťou a so stanoviskom mestského súdu dospel k záveru, že od neho nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

21. Ústavný súd uvádza, že nedoručoval vyjadrenie mestského súdu sťažovateľovi na účel jeho vyjadrenia, pretože sa od jeho repliky nedá očakávať získanie akýchkoľvek pre rozhodnutie veci relevantných informácií, najmä z dôvodu, že mestský súd sa k ústavnej sťažnosti vyjadril dostatočne a nerozporoval možný vznik prietahov v napadnutom konaní, iba neadekvátnu výšku požadovaného finančného zadosťučinenia, čo je ako závažný dôvod v súlade s judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) [rozhodnutie Janáček v. Česká republika z 2. 2. 2023 (bod 51 a 53) sťažnosť č. 9634/17]. Po overení aktuálneho skutkového stavu vyhodnotil, či došlo zo strany mestského súdu k prietahom v napadnutom konaní a do akej miery.

22. Podstata námietok sťažovateľa v súvislosti s namietaným porušením jeho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a jeho práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru je založená na jeho tvrdení, že postupom mestského súdu (do 31. mája 2023 okresného súdu, pozn.) v konaní o určení, že nehnuteľnosti patria do dedičstva, boli spôsobené zbytočné prietahy.

23. Ústavný súd si pri výklade základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy osvojil judikatúru ESLP k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo

na prejednanie záležitosti v primeranej lehote, preto v obsahu týchto práv neexistuje zásadnejšia odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98).

24. Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia štátneho orgánu. Samotným prerokovaním veci na súde alebo inom štátnom orgáne sa právna neistota neodstráni. K vytvoreniu želateľného stavu, t. j. stavu právnej istoty, dochádza až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iného štátneho orgánu (I. ÚS 519/2023).

25. Základnou povinnosťou súdu a sudcu je zabezpečiť taký procesný postup, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa účastník obrátil na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie. Povinnosť súdu a sudcu konať bez priet'ahov podľa právnej úpravy účinnej od 1. júla 2016 je *expressis verbis* zakotvená ako základný princíp civilného sporového konania v čl. 17 CSP, podľa ktorého súd postupuje v konaní tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá, predchádza zbytočným priet'ahom, koná hospodárne a bez zbytočného a neprimeraného zaťažovania strán sporu a iných osôb.

26. K vzniku zbytočných priet'ahov v konaní pred všeobecným súdom môže pritom dôjsť nielen jeho nečinnosťou, ale aj jeho neefektívnou, resp. nesústredenou činnosťou (m. m. IV. ÚS 22/02, IV. ÚS 380/08, III. ÚS 103/09, I. ÚS 7/2011).

27. Úlohou ústavného súdu bolo v danom prípade posúdiť najmä intenzitu zásahu do namietaného práva sťažovateľa na konanie bez zbytočných priet'ahov, či vznik priet'ahov bol spôsobený primárne postupom mestského súdu, alebo na ich vznik mal vplyv aj postup sťažovateľa, ako aj to, aký vplyv na priebeh napadnutého konania mala povaha veci.

28. Pokiaľ ide o posúdenie kritéria právna a skutková zložitnosť veci, ústavný súd konštatuje, že predmetom napadnutého konania bolo pôvodne určenie vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam, čo je bežnou agendou všeobecných súdov. Následne po úmrtí pôvodnej žalobkyne sa spor týka určenia, že predmetné nehnuteľnosti patria do dedičstva a po pripustení doplnenia petitu žaloby aj určenia, že žalovaní nie sú ich vlastníckmi. Už len s ohľadom na to, že súd považoval dediča zo závetu za jediného nástupcu zomrelej žalobkyne, čo sa ukázalo ako predčasný záver a súd musel zisťovať, či nedošlo k vydedeniu neopomenuteľných dedičiek, možno konštatovať faktickú zložitosti veci. Procesná zložitnosť ale vyplýva aj z tej skutočnosti, že v priebehu konania došlo aj k zmene na strane žalovaných a navýšeniu ich počtu, ktorých zastupuje viacero advokátov. K predĺženiu konania prispela i potreba opakovane rozhodovať o návrhu na nariadenie predbežného opatrenia a o námietkach zaujatosti sudcov. Procesnou komplikáciou bola i otázka spôsobilosti pôvodnej žalobkyne k právnym úkonom, na ten účel bolo nariadené znalecké dokazovanie. Aj z právneho hľadiska treba napadnuté konanie považovať za zložitú, keďže v jeho priebehu došlo k zmene judikatúry bez zmeny právnej úpravy, ktorú súd v nadväznosti na rozhodnutie dovolacieho súdu musel aplikovať. Všetky tieto skutočnosti prispeli k predĺženiu celkovej dĺžky konania.

29. V rámci posudzovania ďalšieho kritéria, a to správania sťažovateľa, ústavný súd konštatuje, že v správaní sťažovateľa neboli zistené také skutočnosti, ktoré by prispeli k predĺženiu konania, aj keď mestský súd poukazoval na nedostatočne aktívny prístup sťažovateľa spočívajúci najmä v jeho absencii na viacerých pojednávaniach. Túto námietku vyhodnotil ako bezpredmetnú, keďže na dotknutých pojednávaniach bola za sťažovateľa prítomná jeho právna zástupkyňa. Význam

konania pre sťažovateľa je daný záujmom na nastolení právnej istoty týkajúcej sa vlastníctva sporných nehnuteľností.

30. Tretím hodnotiacim kritériom je samotný postup mestského súdu v napadnutom konaní, ktoré začalo v marci 2000, ale sťažovateľ sa stal jeho účastníkom až v máji 2008. Konanie pred mestským súdom sa tak vo vzťahu k sťažovateľovi viedlo od apríla 2010 (vrátenie veci krajským súdom) do mája 2011 (druhý rozsudok), od augusta 2015 (vrátenie spisu z dovolacieho súdu) do júna 2016 (tretí rozsudok) a od septembra 2022 (vrátenie spisu z dovolacieho súdu) do februára 2024 (štvrtý rozsudok), ktorý sa po potvrdení krajským súdom rozhodnutím z 27. novembra 2024 stal právoplatným 23. januára 2025. Vec je síce od augusta 2025 na dovolacom súde, ale ten dosiaľ nerozhodol, a tak ide vo vzťahu k sťažovateľovi o prieťahy celkovo v trvaní troch rokov a štyroch mesiacov.

31. K predĺženiu konania prispel nesprávny procesný postup krajského súdu, v dôsledku ktorého najvyšší súd zrušil jeho prvý potvrdzujúci rozsudok zo 4. júna 2008 a nastolená právoplatnosť veci bola dovolacím súdom po viac ako roku prelomená. Rovnako aj rozhodnutie najvyššieho súdu z februára 2018 o odmietnutí dovolania žalobcu, ktoré bolo zaťažené vadami ústavnej neakceptovateľnosti a viedlo následne k jeho zrušeniu ústavným súdom nálezom sp. zn. IV. ÚS 113/2019, podstatne predĺžilo napadnuté konanie, keď právoplatnosť veci bola po piatich rokoch opätovne prelomená, a od októbra 2022 znova trvala právna neistota sťažovateľa.

32. Právoplatne rozhodnuté vo veci bolo po takmer 25 rokoch od podania žaloby. V súvislosti s uvedeným je však potrebné podotknúť, a správne to zhrnul vo svojom vyjadrení mestský súd, že spis sa z celkovej doby takmer 16 rokov a 8 mesiacov (do právoplatnosti rozsudku mestského súdu), keď je stranou sporu sťažovateľ, reálne nenachádzal v jeho dispozičnej sfére približne 9 rokov a 4 mesiace. Uvedené obdobie preto nemožno pripísať na ťarchu mestského súdu aj vzhľadom na formuláciu petitu ústavnej sťažnosti, v ktorej sťažovateľ označuje za porušovateľa svojich práv výhradne mestský súd.

33. Napriek tomu je zrejmé, že postup mestského súdu (do 31. mája 2023 okresného súdu) v napadnutom konaní nemožno považovať za efektívny a smerujúci sústredene k urýchlenému odstráneniu stavu právnej neistoty sťažovateľa. Ako na jeden príklad z mnohých ústavný súd poukazuje na nesústredený postup súdu, keď uznesenie o nariadení predbežného opatrenia z 15. februára 2006, právoplatné 15. marca 2006, ktorým sťažovateľom uložil povinnosť zdržať sa nakladania so spornými nehnuteľnosťami, bolo príslušnej správe katastra odoslané až na urgenciu žalobcu po (prvom) dovolacom konaní, a to 3. marca 2010.

34. Ústavný súd opakovane dáva do pozornosti, že od účastníkov konania obracajúcich sa na všeobecné súdy s dôverou, že bude v ich veci spravodlivo a včas rozhodnuté, nie je možné spravodlivo požadovať, aby „strpeli“ nedostatky na strane všeobecného súdu (resp. štátu) spôsobené zlou organizáciou práce či v dôsledku nedostatočného personálneho obsadenia súdov. V zmysle už svojej konštantnej rozhodovacej činnosti zdôrazňuje, že štát je primárne zodpovedný za to, aby zabezpečil dostatočné personálne a materiálno-technické podmienky na riadny výkon spravodlivosti a nedostatky v tejto oblasti v žiadnom prípade nesmú byť na ujmu právam účastníkov konania, v tomto prípade sťažovateľa.

35. Vychádzajúc z uvedeného, ústavný súd konštatuje, že celková dĺžka napadnutého konania (vo vzťahu k sťažovateľovi približne 16 rokov a 8 mesiacov) je z ústavného hľadiska celkom zjavne neakceptovateľná. Mestský súd (do 31. mája 2023 okresný súd) svojím postupom prispel k dĺžke napadnutého konania v takom rozsahu, že došlo k porušeniu základného práva sťažovateľov na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (bod 1 výroku nálezu).

IV.2. Vo vzťahu k čl. 20 ods. 1 ústavy:

36. Sťažovateľ zároveň namietal aj porušenie základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy.

37. „Článkom 20 ods. 1 ústavy sa vlastníčkovi priznáva len ochrana majetku, ktorý nadobudol v súlade s platným právnym poriadkom.“ (PL. ÚS 33/95) „Tento článok ústavy nevyhlasuje za základné ľudské právo vlastníctvo samotné, ale právo byť vlastníkom, t. j. právo nadobúdať vlastníctvo. Vzťahuje sa na štátnych občanov Slovenskej republiky, cudzincov, právnické osoby slovenské i zahraničné a aj štát. Výklad tohto ustanovenia však neznamená, že každý má právo vlastníť akýkoľvek majetok... Uvedené ustanovenie ústavy treba vykladať tak, že každý má právo vlastníť majetok, ktorý ústavou alebo zákonom Slovenskej republiky nie je z tohto vlastníctva vylúčený.“ (PL. ÚS 38/95).

38. Na tomto mieste je potrebné uviesť, že aj keď bolo v danom prípade ústavným súdom konštatované porušenie základného práva sťažovateľa podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, resp. práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, s ktorých porušením sťažovateľ spája aj namietané porušenie základného práva podľa čl. 20 ods. 1 ústavy, pre prípadný záver o jeho porušení je potrebné skúmať konkrétne okolnosti daného prípadu, či tieto odôvodňujú záver o jeho porušení. Nie je totiž možné automaticky konštatovať jeho porušenie len s odkazom na konštatované porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, resp. práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

39. Pri skúmaní opodstatnenosti námietok sťažovateľa o porušení základného práva podľa čl. 20 ods. 1 ústavy napadnutým konaním ústavný súd považoval za relevantné, že v prípade sťažovateľa nedošlo k zmareniu nadobudnutia vlastníctva k nehnuteľnostiam, ale len k oddialeniu potenciálneho nadobudnutia tohto majetku. Ústavný súd taktiež prihliadol na to, že v čase rozhodovania o ústavnej sťažnosti sťažovateľa už mestský súd vo veci právoplatne rozhodol, aj keď je vec toho času na najvyššom súde v rámci dovolania, no dosiaľ o ňom nebolo rozhodnuté. Vychádzajúc z uvedených skutočností, dospel k záveru, že postupom mestského súdu v napadnutom konaní nedošlo k porušeniu základného práva podľa čl. 20 ods. 1 ústavy, a preto ústavnej sťažnosti v tejto časti nevyhovuje (bod 4 výroku nálezu).

V.

Prikázanie vo veci konať a priznanie primeraného finančného zadost'učinenia

40. V súlade s čl. 127 ods. 2 ústavy v spojení s § 133 ods. 3 písm. a) zákona o ústavnom súde ak ústavný súd ústavnej sťažnosti vyhovie, môže prikázať, aby ten, kto porušil základné práva a slobody sťažovateľa svojou nečinnosťou, vo veci konal. Vzhľadom na to, že správny súd už vo veci samej rozhodol uznesením sp. zn. K2-24C/42/2022 z 22. februára 2024, ktoré nadobudlo

právoplatnosť 23. januára 2025, stala sa možnosť prikázania okresnému súdu vo veci konať bezpredmetnou (bod 4 výroku nálezu).

41. V zmysle § 133 ods. 3 písm. e) zákona o ústavnom súde, keďže ústavný súd rozhodol, že základné právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a jeho právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru bolo porušené, zaoberal sa aj žiadosťou sťažovateľa o priznanie primeraného finančného zadosťučinenia, ktoré sťažovateľ požadoval vo výške 15 000 eur, čo odôvodňoval dĺžkou napadnutého konania, pocitom krivdy a nespravodlivosti.

42. Cieľom finančného zadosťučinenia je dovriešenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje nielen vyslovenie porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez pokračujúceho porušovania základného práva (III. ÚS 103/2018). Ústavný súd napriek neprimeranej dĺžke konania nepriznal finančné zadosťučinenie v navrhovanej sume a za primerané považoval so zreteľom na všetky okolnosti prípadu [neprimeraná doba konania pred mestským súdom (predtým okresným súdom), zložitost' veci (konštatovaná ústavným súdom už v náleze ústavného súdu sp. zn. IV. ÚS 117/2024 z 11. júna 2024) (bod 28 tohto nálezu), opakované zrušenie právoplatných rozhodnutí súdmi vyššej inštancie]. Je nevyhnutné podotknúť, že spis sa z celkovej doby takmer 16 rokov a 8 mesiacov (odkedy je stranou sporu sťažovateľ) do právoplatnosti rozsudku mestského súdu reálne nenachádzal v dispozičnej sfére mestského súdu približne 9 rokov a 4 mesiace, preto uvedené obdobie nemožno pripísať na ťarchu mestského súdu (bod 32 tohto nálezu). Počas obdobia, keď mestský súd spisom disponoval a vo veci konal, však došlo z jeho strany aj k nehospodárnemu a neefektívnemu postupu (bod 33 tohto nálezu). V dôsledku uvedeného ústavný súd považoval za primerané priznanie finančného zadosťučinenia 2 000 eur sťažovateľovi, pričom zohľadnil aj výšku finančného zadosťučinenia, ktoré už v rámci nálezu ústavného súdu sp. zn. IV. ÚS 117/2024 z 11. júna 2024 týkajúceho sa identického napadnutého konania skôr priznal iným sťažovateľom (každému po 2 500 eur), ktorí pristúpili do napadnutého konania o približne 3 roky skôr ako sťažovateľ (bod 2 výroku nálezu), a vo zvyšnej časti návrhu sťažovateľa nevyhoveli (bod 4 výroku tohto nálezu).

VI. Trov

43. Ústavný súd priznal sťažovateľovi (§ 73 ods. 3 zákona o ústavnom súde) nárok na náhradu trov konania v celkovej sume 713,96 eur (bod 3 výroku nálezu).

44. Pri výpočte trov právneho zastúpenia sťažovateľa ústavný súd vychádzal z vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov [(ďalej len „vyhláška“); § 1 ods. 3, § 11 ods. 3, § 13 ods. 2, § 13a ods. 1 písm. a) a c), § 16 ods. 3 a § 18 ods. 3 vyhlášky]. Základná sadzba odmeny za úkon právnej služby uskutočnený v roku 2024 je 343,25 eur a hodnota režijného paušálu je 13,73 eur. Sťažovateľovi vznikol nárok na náhradu trov konania za dva úkony právnej služby uskutočnené v roku 2024 (prevzatie a príprava zastúpenia a podanie ústavnej sťažnosti). Náhrada trov právneho zastúpenia tak predstavuje 713,96 eur.

45. Priznanú náhradu trov právneho zastúpenia je mestský súd povinný uhradiť na účet právnej zástupkyne sťažovateľa (§ 62 zákona o ústavnom súde v spojení s § 263 CSP) označenej v záhlaví nálezu v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 4. decembra 2025

Ladislav Dudíťš
predseda senátu